

Jautājumi un atbildes par epidemioloģisko drošību

Seminārs sociālās aprūpes centriem

Slimību profilakses un kontroles centrs
Veselības inspekcija

06.05.2021

SAC - sociāla vai medicīniska iestāde?

Specializācija, ņemot vērā klientu struktūru un aprūpes līmeņus, amatu sadalījumu, infrastruktūras izmaiņas, iespējamās telpu pārbūves, aprīkojums utt.

- Ilgtermiņa aprūpes iestāde, kas ietver sociālo un veselības aprūpi

Veselības inspekcija

SAC Inspekcijas skatījumā (1)

Kas ir SAC ?

Atbildot uz jautājumu kas ir Sociālās aprūpes centrs, Inspekcijas ieskatā – tā ir iestāde ar „mājīgu”, „mājai pietuvinātu”, bet profesionāli organizētu vidi, ar nopietniem ārstniecības procesiem*, kas nodrošina personai, kura vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt, pilnu aprūpi (gan sociālo, gan medicīnisko) un rehabilitāciju, ja rehabilitācijai ir potenciāls un tā ir nepieciešama.

* Ārstniecības procesi

- Zāļu sadales un aprītes process;
- Akūtu saslimšanu vai hronisku saslimšanu paasinājuma agrīnā atpazīšana;
- Augsta riska klientu/pacientu ar smagām hroniskām saslimšanām aprūpe;
- Izgulējumu pārvalde;
- Masveidīgi infekciju un epidēmijas profilakses pasākumi (vakcinācija; epid. drošība);
- Efektīva komunikācija, t.sk. medicīnisko ierakstu uzturēšana, aprūpes koordinēšana, t.sk. sadarbība ar ģimenes ārstu, pacienta pārņemšana (*handover*) pārvešanas procesos, veselības stāvokļa komunicēšana maiņu nodošanas procesā utml.;
- Pacientu drošības kultūra, t.sk. nevēlamu notikumu ziņošana-mācīšanās (ESAO uzsver pacientu drošības un kultūras riskus ilgtermiņa aprūpes iestādēs).

Veselības inspekcija

SAC Inspekcijas skatījumā (2)

Kas ir SAC no epidēmijas/pandēmijas skatupunkta?

Tā ir blīva, kompakta dzīvesvieta pārsvarā novājinātiem, ar multiplām hroniskām slimībām sirgstošiem vecāka gada gājuma ļaudīm ar uztveres izmaiņām, kuri nespēj paši sevi aprūpēt, bet kuru aprūpei tiek izmantota vienota infrastruktūra* un personāls**.

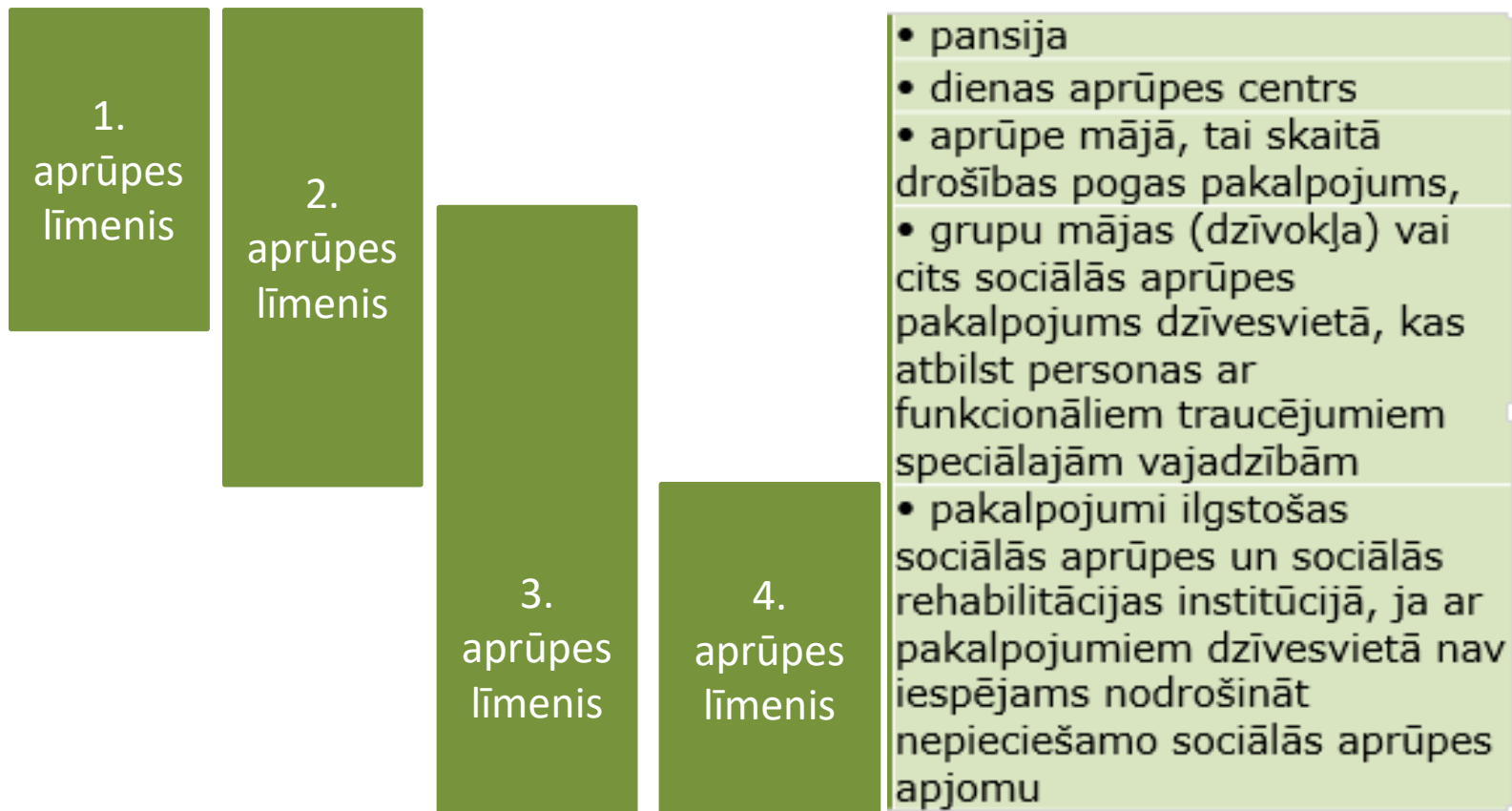
*,** Infrastruktūra un personāls

- klienti dzīvo 2-3-4 vietīgās, reti kur 1-vietīgās vai 2-vietīgās istabiņās;
- ja 2-vietīgās istabiņās (12 m²) ievieto 2 funkcionālas gultas, tad izvietot palīgierīces vai pienācīgi aprūpēt personu kļūst gandrīz neiespējami;
- klienti izmanto kopējo infrastruktūru (daudzās istabiņās nav WC, tiek izmantotas koplietošanas tualetes un koplietošanas mazgāšanas telpās; virtuve un ēdnīca; netīras veļas un autiņbiksīšu savākšanas procesi);
- ir maiņās strādājošais personāls, kas bieži apvieno darbu vairākās darba vietās;
- ir personāls, kurš prot aprūpēt klientu, **bet kuram trūkst kompetences un modrība attiecībā uz epidemioloģisko drošību**;
- dzīvo klienti, kuri spiesti atrasties nepārtrauktā karantīnas režīmā, bez iespējas tikties ar tuviniekiem, iziet ārā, bieži vien nonākot depresīvā stāvoklī.

Veselības inspekcija

Sociālie pakalpojumi atbilstoši aprūpes līmenim

* Bērniem un neredzīgām pilngadīgām personām tiek piemērots 4. aprūpes līmenis, neveicot izvērtēšanu

Nepieciešamas apmācības darbiniekiem epidemioloģiskās drošības pasākumu ieviešanai un nodrošināšanai, kā arī iestādes darbības organizēšanai Covid-19 apstākļos

- Katrā SAC jābūt darbiniekam, kurš ir atbildīgs par infekcijas profilakses un kontroles pasākumiem un nodrošina apmācību veikšanu
- Plānots rīkot izglītojošu semināru SAC (tiešsaistē zoom)
- Nepieciešami izskatāmie jautājumi/problēmas no SAC puses

Informācija par veļas apriti, dezinfekciju un trauku plūsmu Covid-19 apstākļos

VEĻA

- Primāri saskaņā ar MK431 – izstrādā grafiku
- Maina 1x 7 d. gulošiem, 1x 10 d. pārējiem klientiem
- Tīrās un netīrās veļas plūsma (savākšana, uzglabāšana, transportēšana, mazgāšana) – visu atsevišķi, t.sk. slimie- veselie
- Netīro veļu savāc, izmantojot IAL (cimdi, priekšauts) un šim nolūkam paredzēto darba apģērbu, ja izolējamie vai KP – arī mutes un deguna aizsegu
- Infekciozu veļu dezinficē pirms mazgāšanas, nepurināt
- Veļu mazgā vismaz 60⁰C vai izmanto dezinficējošus līdzekļus

Informācija par veļas apriti, dezinfekciju un trauku plūsmu Covid-19 apstākļos

TRAUKI

- Vēlams 1x lietošanas trauki un piederumi vai
- Atsevišķa trauku savākšana un mazgāšana (veselie, slimie)
- Mazgā trauku mazgājamā mašīnā vai ar rokām vismaz 70°C karstā ūdenī, izmantojot mazgāšanas līdzekli
- Vēlams izmantot birstes nevis švammes (švammi maina katru dienu)

Skaidrojumi par IAL lietošanu un pareizu to izvēli dažādās situācijās

Higiēnas algoritms SAC Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai: www.vm.gov.lv
>> Aktualitātes par Covid-19 >> Rekomendācijas sociālās aprūpes iestādēm

IAL lietošana darbiniekiem

Veicot izolētās personas aprūpi:

- ķirurģiskā maska;
- aizsargbrilles vai sejas aizsegs;
- virsvalks/ halāts un priekšauts (no ūdensnecaurlaidīga materiāla);
- vienreizējās lietošanas cimdi.

Veicot uzkopšanas darbus (t.sk. netīrā veļa, atkritumi):

- ķirurģiskā maska;
- aizsargbrilles vai sejas aizsegs;
- virsvalks/ halāts un priekšauts (no ūdensnecaurlaidīga materiāla);
- vienreizējās lietošanas cimdi ar pagarinātu manšeti/saimniecības gumijas cimdi;
- ūdensnecaurlaidīgi zābaki vai noslēgti darba apavi.

Kā tiek noteiktas kontaktpersonas SAC?

- Tā kā SAC ietver arī veselības aprūpi, līdz ar to, jāpieņem, ka darbinieki ir apmācīti un IAL lieto pareizi – tiek vērtēts, vai un kuri darbinieki nosakāmi kā kontaktpersonas
- Par kontaktpersonām lemj iestādes vadītājs kopā ar atbildīgo epidemiologu, individuāli, ņemot vērā apstākļus
- Saskaņā ar jaunajiem MK360 grozījumiem karantīnu var neievērot:
 - persona, kas vakcinēta pret Covid-19, sākot ar piecpadsmito dienu pēc pilna vakcinācijas kursa pabeigšanas vai sākot ar divdesmit otro dienu līdz deviņdesmitajai dienai pēc vakcīnas "Vaxzevria" pirmās devas saņemšanas. Šo personu pienākums ir nedēļas laikā pēc kontakta ar inficēto personu veikt Covid-19 testu;
 - persona, kura var dokumentāri pierādīt Covid-19 inficēšanās epizodi, līdz simt astoņdesmitajai dienai pēc parauga ņemšanas datuma.

Izolēšanas un pašizolācijas kārtība ģimeniskai videi pietuvinātā modeli dzīvojošajiem aprūpējamajiem

- Pēc principa – kā viena mājsaimniecība (ģimene)
- Savlaicīgi mazināt kontaktus ārpus sava “sociālā burbuļa”, ievērot vienas mājsaimniecības piesardzības pasākumus
- Bieži un rūpīgi mazgāt rokas
- Jāievēro elpošanas higiēna
- Jāveic telpu un virsmu mitro uzkopšanu un dezinfekciju
- Bieži vēdināt telpas (vēlams vismaz 1x stundā 5-10 min)
- Saslimšanas gadījumā – iespēju robežās izolēt personu atsevišķā telpā vai pēc iespējas tālāk no pārējiem
- Veļa, trauki, uzkopšana – atsevišķi slimie-veselie

Cik būtiska ir jauna klienta izolācija uz 14 dienām, ja klients ir nesen izslimojis Covid-19?

- Šobrīd noteikts, ka personai pēc uzņemšanas institūcijā 10 dienas jāatrodas pašizolācijā
- Jāņem vērā, ka Covid-19 vīruss mutē un ir iespējama jaunu vīrusa variantu izplatības iespēja
- SAC klienti un darbinieki ir ar augstu atkārtotas inficēšanās risku

Kādos gadījumos aprūpējamiem ir iespēja tikties ar saviem tuviniekiem?

- Šobrīd nav noteikts liegums tikties aprūpējamiem ar saviem tuviniekiem

Kāds ir rutīnas skrīningu biežums klientiem, kas pārslimojuši Covid-19 infekciju?

Rutīnas skrīningu koordinē un nosaka Veselības inspekcija

www.vi.gov.lv >> Veselības inspekcijas paziņojumi par COVID-19 >> Sociālo aprūpes centru skrīninga rezultāti

Ko veic	Kam veic	Cik bieži
Ag testu vai deguna un rīkles iztriepi	- SAC darbiniekiem un klientiem - sociālās aprūpes un palīdzības sniedzējiem (ārpus SAC)	2x nedēļā 1x nedēļā* 1x 2 nedēļās *ļoti tuvs kontakts

Rutīnas skrīnings nav jāveic personām, kuras:	Terminš
ir pārslimojušas Covid-19 infekciju	līdz 180. dienai pēc parauga ņemšanas datuma
ir vakcinētas pret Covid-19	sākot ar 15 dienu pēc pilna vakcinācijas kursa pabeigšanas
ir saņēmušas vienu AtraZeneca/Vaxzevria vakcīnas devu	sākot ar 22. dienu līdz 90. dienai

Sniegt detalizētāku informāciju par vakcīnām un vakcināciju

- Plašāks skaidrojums pieejams 18.02.2021. LM organizētajā zoom semināra SAC - asoc.prof. Zavadskas prezentācijā "**COVID 19 vakcīnu aktualitātes**"

www.lm.gov.lv/lv/search?q=zavadska%20

- Aktuālā informācija par vakcīnām ir pieejama SPKC mājas lapā: www.spkc.gov.lv/lv/vakcinas-pret-covid-19
- Informācija par vakcināciju pret Covid-19, t.sk. ***Vakcinācijas rokasgrāmata***, ir pieejama arī NVD mājas lapā: www.vmnvd.gov.lv/lv/vakcinacija-pret-covid-19

Darbinieka saslimšanas gadījumos ir novēlota informācija no SPKC/ ģ.ā. Ja darbinieks nepaziņotu, tad SAC par tādu faktu nezinātu.

- Darbinieka attieksme un atbildība pret apkārtējiem
- Saslimšanas gadījumā darbiniekam jāpaliek mājās un jāsazinās ar savu ģ.ā.
- Darba devējam ir jāizstrādā iekšējās kārtības noteikumi par darbinieku rīcību un atbildību saslimšanas gadījumā
- Informāciju SPKC iegūst aptaujas laikā – ne vienmēr tā ir korekta un pilnīga
- Procesa paātrināšana – SAC pirmais sazinās ar SPKC, tiklīdz ir zināms darbinieka inficēšanās gadījums
- Darba devēja pienākums ir noteikt kontaktpersonas iestādē

Risinājumi drošības pasākumiem ierobežotos personāla resursu un telpu pārveidošanas apstākļos. Kā personālam ikdienā apsekot visus klientus, veicot mērījumus, ja trūkst darbinieku?

- Svarīgākie vitālie rādītāji (mērījumi) – t^0 , pulss, AS, elpošanas frekvence, Spo2 (skābekļa piesātinājums asinīs);
- Mērījumos var iesaistīt aprūpētājus, sociālos darbiniekus, izņēmuma gadījumos arī klientus (t^0 , pulss, AS; kā „mājās” „sociālā burbuļa” ietvaros)
- **T^0** mēra visiem, atzīmē tikai tiem, kam ir virs 37.0;
- **Pulsu** mēra inficētiem; COVID kontakta personām; gulošiem, ar uztveres traucējumiem. Pulsu skaita 60 sekundes. Norma -51-85 x /minūtē;
- **AS** mēra tiem, kam ir tendence uz paaugstinātu asinsspiedienu (augsta riska personām); inficētiem; kontakta personām; gulošiem, ar sliktu kontaktu; klientiem, kam ir izteiktas pašsajūtas izmaiņas. Normas varianti svārstās (aptuveni 110-145/ 65-90);
- **Elpošanas frekvenci** mēra inficētiem, klientiem ar paaugstinātu t^0 , ar plaušu saslimšanām, klientiem, kam ir izteiktas pašsajūtas izmaiņas (mēra pusminūti un reizina ar 2. Norma 16 -18 x minūtē);
- **Spo2** mēra inficētiem; klientiem ar izteiktas pašsajūtas izmaiņām; ar pneimoniju; gulošiem, ar sliktu kontaktu (izmanto pulsoksimetru; norma virs 94-97%)

Kādas tabulas ikdienā labāk ieviest, izvērtējot veselības stāvokli gan klientiem, gan darbiniekiem?

- Visērtāk izmantot ordinācijas lapu, gan klientiem (arī pēc pandēmijas), gan darbiniekiem (tikai pandēmijas laikā);
- Ordinācijas lapā, zem medikamenti nozīmējumiem (klientiem);
- Ir iespēja ierakstīt atsevišķās ailēs vitālos rādītājus;
- Izmantojot ierakstus ordināciju lapā (ierakstus veic tas, kas mērija, izņemot klientus, apliecinot savu ierakstu ar savu parakstu vai iniciāļiem), nav nepieciešams dublēt ierakstus maiņas pieņemšanas-nodošanas žurnālos.

SAC vajadzībām pielāgotā ordinācijas lapa

Ordinācijas lapa

klients

mēness, gads	maijs, 2021																															
datums	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Medikamenti/procedūras/mērijumi																																
medikaments XXX	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+								
medikaments YYY	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+								
medikaments ZZZ	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-								
medikaments AAA													+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+								
ģimenes ārsts/speciālists	VZT												VZT																			
t ⁰ (9.00)											37.2	37.2	38.5	37.2	37.2	37.0	36.2															
t ⁰ (18.00)											37.8	37.8	39.0	38.0	37.8	37.2																
AS (9.00)											120/80					170/120																
AS (---)											135/90										145/100											
pulss (9.00)											55	67	100				65															
pulss														95	98	85																
elpošanas frekvence (9.00)											16	17	20	20	17	17	16															
epošanas frekvence													20	22		17	17															
SPO2 (9.00)												97	98	97	96	97	97															
SPO2 (9.00)												97	97	96	95	97	97															
mērītājs											VZT	AN	NA	IK	VZT	AN	IK															
zāļu ierakstīšana	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT								
zāļu sadale	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT	DT								
zāļu izsniegšana	AA	BB	SC	AA	BB	SC	AA	BB	SC	AA	BB	SC	AA	BB	SC	AA	BB	SC	AA	BB	SC	AA	BB	SC								

VZT - Viktorija Zefirova-Tačinska

NA - Natālija Arāja

AN - Aleksandrs Nogotkovs

IK - Ilze Keiša

DT- Daiga Tirāne

AA -Anita Ābola

BB-Baiba Bērziņa

CC-Silvija Caune

Vai ir izstrādāta kāda speciāla veidlapa testēšanas dokumentēšanai?

- Nav izstrādāta
- Katra iestāde savām vajadzībām izveido uzskaites dokumentu brīvā formā

Trauksmes pogu uzstādīšanas iespējas. Vai katrā istabiņā nepieciešama izsaukuma poga?

- SAC izvērtē nepieciešamību atbilstoši aprūpējamās personas veselības un uztveres stāvoklim

Nepieciešama informācija par ilgstošo katetru lietošanu, uroinfekcijas prevenciju, mirstoša cilvēka kopšanu, pozicionēšanu, pareiza cilvēka pārvietošanu, darbs ar dementiem un Alcheimera, polineiropātijas klientiem u.c.

1. Vienreizējais pasākums – lekciju cikls, piemēram no Latvijas Māsu asociācijas
2. Ilgtermiņa apmācība – aprūpētāju sertifikācija, izmaiņas aprūpētāju izglītības programmas saturā

■ Uroinfekcijas prevencijas 5 pamatnoteikumi:

- autiņbiksīšu maiņa vismaz 4 x dienā
- pietiekošs šķidruma daudzums
- starpenes higiēna
- savlaicīga medikamentozā terapija
- ilgstošā katetra lietošana tikai medicīnisko indikāciju dēļ, nevis aprūpes dēļ!!!

Telpu zonēšana pandēmijas situācijā

- Pamatprincips – nodalīt inficētus, kontakta personas un veselus klientus, (slimnīcās kontakta personas neuzturas, bet tiek izmantotas tranzīta gultas);
- Katrai zonai jānodrošina savs aprūpes personāls;
- Katrai zonai jānodrošina savas labierīcības;
- Katrai iestādes zonēšana ir vadības komandas pārdomātas plānošanas rezultāts;
- Zonēšanas var izmantot celtniecības plēves, pleksiglāza sienas un tml.;
- Ieteicams veidot pārgērbšanas slūžas personālam

Entrance to isolation unit that currently has no COVID-19 positive cases

Nursing homes, smaller private ...

Paldies par uzmanību!

Jautājumi?